

подальшій господарській та виробничій діяльності з корисними копалинами та їх родовищами.

ГРН формує інформацію для визначення комплексу виробничих (техніко-економічних, економічних, фінансових та інших) показників геологічних підприємств (що здійснюють ГВН), гірничих підприємств (що видобувають корисні копалини), переробних підприємств (наприклад, металургійних, вуглетранспортних, енергетичних). Змістовна сторона ГРН відображає корисні копалини як виробничі об'єкти (природні речовини) для НРВ, для промислового їх використання. Власні показники, які застосовуються в економічній геології, пропонується називати економіко-ресурсними показниками.

Список використаних джерел

1. Гуреев М.М. Геолого-економічна оцінка залізорудної бази Українського щита для прямого відновлення заліза: Дис... канд. наук: 04.00.19. – 2008.
2. Федоришин Ю.І., Яковенко М.Б., Фесенко О.В., Тріска Н.Т. Глибинна будова земної кори Українського щита як основа для прогнозно-металогенічних досліджень // Збірник наукових праць УкрДГРІ. – К.: УкрДГРІ, 2009. – №1–2. – С. 18–33.
3. Малюк Б.І., Бобров О.Б., Красножон М.Д. Надкористування у країнах Європи і Америки: Довідкове видання. – К.: Географіка, 2003. – 197 с.
4. Основи економічної геології: Навч. посіб. для студ. геол. спец. вищ. закл. освіти / М.М. Коржнев, В.А. Михайлов, В.С. Міщенко та ін. – К.: «Логос», 2006. – 223 с.: іл. – Бібліогр.: С. 218–222.
5. Сучасний тлумачний словник української мови: 50 000 слів / За заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В.В. Дубічинського. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2006. – 832 с.
6. Про виконання комплексної програми наукових досліджень НАН України «Мінеральні ресурси України та їх видобування»: постанова Президії Національної академії наук України від 30.03.2007 №91.
7. Реструктуризація мінерально-сировинної бази України та її інформаційне забезпечення / С.О. Довгий, В.М. Шестопалов, М.М. Коржнев та ін. – К.: Наукова думка, 2007. – 347 с.
8. Рудько Г.І., Литвинюк С.Ф., Ловінюков В.І. Геолого-економічна оцінка вугільних родовищ України / Мінеральні ресурси України. – 2012. – №3. – С. 23–28.
9. Положення про порядок розробки та обґрунтування кондицій на мінеральну сировину для підрахунку запасів твердих корисних копалин у надрах, затверд. наказом ДКЗ України №300 від 07.12.2005.

УДК 631.15:658.27

О.Г. ГОНЧАРЕНКО,
к.е.н., доцент, начальник циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін,
Чернігівський юридичний коледж ДПТС України

Забезпеченість матеріально-технічним потенціалом виробничого комплексу ДКВС України та його вплив на економічну ефективність

Досліджено забезпеченість матеріально-технічним потенціалом державних підприємств установ виконання покарань та визначено його вплив на економічну ефективність функціонування виробничого комплексу. Розраховано вплив рівня фондоозброєності суспільно-корисної праці засуджених на прибутковість ресурсного потенціалу виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України.

Ключові слова: матеріально-технічний потенціал, фондовіддача, фондоозброєність, економічна ефективність.

О.Г. ГОНЧАРЕНКО,
к.э.н., доцент, начальник цикла гуманитарных и социально-экономических дисциплин Государственной пенитенциарной
службы Украины, Черниговский юридический колледж ГПТС Украины

Обеспеченность материально-техническим потенциалом производственного комплекса ГУИС Украины и его влияние на экономическую эффективность

Исследована обеспеченность материально-техническим потенциалом государственных предприятий исправительных учреждений и определено его влияние на экономическую эффективность функционирования производственного комплекса. Рассчитано влияние уровня фондовооруженности общественно полезного труда осужденных на прибыльность ресурсного потенциала производственного комплекса Государственной уголовно-исполнительной системы Украины.

Ключевые слова: материально-технический потенциал, фондоотдача, фондовооруженность, экономическая эффективность.

О.Г. GONCHARENKO,
Ph.D., Economic Sciences, Assistant Professor, the chief of a cycle of humanitarian and social-economic disciplines,
Penitentiary Service of Ukraine Chernihiv Law College of the State

Material and technical potential of the state penitentiary service of Ukraine production complex providing and its impact on economical efficiency

The author investigates the providing material and technical potential of the State penitentiary facility enterprises and defines its impact on economical efficiency of the production complex functioning. The author determines the level of core capital dimension per convicted person and its impact on production complex profitability.

Keywords: material and technical potential, capital productiveness, capital-area ratio, economical efficiency.

Постановка проблеми. В сучасних економічних умовах, які характеризуються гострою конкурентною боротьбою, проблема ефективного управління ресурсним потенціалом потребує постійного дослідження. Забезпечення конкурентоспроможності перетворюється у ключовий фактор, який визначає можливість суб'єкта господарювання займати стійкі позиції на ринку, досягати стратегічних орієнтирів та розвиватись. Ринкові умови господарювання формують нову систему управління ресурсним потенціалом, тому особливості актуальності набувають питання єдиного методологічного підходу до дослідження процесу управління ресурсним потенціалом виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України.

Державна кримінально-виконавча служба України протягом всього періоду свого існування пройшла різні стадії свого розвитку, які характеризувалися зміною кримінального законодавства, відомчої приналежності та кількістю засуджених. Ці аспекти безумовно впливали і на ефективність використання ресурсного потенціалу державних підприємств виробничого комплексу.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питанням економічної сутності, методології визначення та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств присвячені численні праці науковців, серед яких значний внесок зробили В.Г. Андрійчук [1–2], В.Л. Анічин [3], О.Ф. Балацький [4], О.М. Вишневська [5], М.Я. Дем'яненко [6], І.І. Лукінов [7], В.В. Россоха [8], Г.В. Савицька [9], Л.М. Сатир [10], Л.В. Транченко [11], О.В. Ульянченко [12], О.С. Федонін [13], В.Й. Шиян [14] та ін.

У цих працях глибоко розкриті методологічні та практичні аспекти управління ресурсним потенціалом, проте визначення тенденцій забезпеченості та ефективності використання матеріально-технічного потенціалу виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України майже не вивчалися, що зумовило проведення дослідження з означеної теми.

Аналіз опублікованих праць і особливості функціонування державних підприємств установ виконання покарань засвідчують недостатню розробленість принципово важливих питань, пов'язаних з забезпеченням їх матеріально-технічним потенціалом, і його впливу на економічну ефективність управління ресурсним потенціалом виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України, до складу якого вони входять, що і обумовило проведення даного дослідження.

Метою статті є визначення впливу забезпеченості матеріально-технічного потенціалу державних підприємств виправних колоній на економічну ефективність функціонування виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України.

Виклад основного матеріалу. Матеріально-технічний потенціал будь-якого підприємства представлений двома групами засобів та предметів праці: основними та оборотними.

У галузі промисловості одним із найважливіших факторів збільшення обсягу виробництва є забезпеченість їх основними фондами в необхідній кількості і асортименті та ефективне їх використання [9, с. 296]. У той же час деякі з державних підприємств установ виконання покарань мають сільськогосподарський напрям виробництва, тому здійс-

нення безперервного відтворювального процесу в аграрній виробничій сфері об'єктивно пов'язане з постійним використанням матеріально-ресурсних засобів, з необхідністю їх системної заміни новими, більш досконалішими, що є закономірною умовою функціонування суспільного виробництва, обов'язковим чинником самого існування та розвитку людської спільноти [11]. Також будь-який господарюючий суб'єкт не в змозі вести процес виробництва без належного рівня забезпеченості оборотними засобами, які є предметами праці і повністю споживаються у виробничому процесі. Від їхньої структури, джерел формування та швидкості обертання залежать кінцеві результати господарювання. Виходячи із цих позицій, для розрахунку матеріально-технічного потенціалу державних підприємств установ виконання покарань, нами було використано середньорічну вартість основних та оборотних засобів.

Традиційно показник фондозабезпеченості (фондооснащеності) виробництва розраховується шляхом порівняння фактичної вартості фондів до їх планової потреби. Проте, саме для державних підприємств виправних колоній, де головним компонентом є суспільно-корисна праця засуджених, вважаємо за доцільне визначати рівень фондозабезпеченості шляхом розрахунку вартості матеріально-технічного потенціалу на одного засудженого, в результаті чого отримаємо показник фондоозброєності їх праці. Для проведення дослідження сучасного стану забезпеченості, динаміки показників ефективності та використання ресурсного потенціалу виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України, нами проведено комплексне обстеження звітності державних підприємств установ виконання покарань. У результаті здійсненого аналітичного групування, нами підтверджена теза про залежність показників ефективності господарювання від рівня забезпеченості названих підприємств матеріально-технічним потенціалом (див. табл.).

Так, зі збільшенням інтервалів аналітичних груп вартість товарної продукції (у діючих оптових цінах) на одного засудженого зростає з 10,1 тис. грн. у I аналітичній групі (середній показник фондоозброєності 7,5 тис. грн.) до 45,8 тис. грн. у III аналітичній групі (середній рівень фондоозброєності 76,9 тис. грн.). Проте у найбільш фондоозброєних підприємств УВП, які включено до IV аналітичної групи (середній рівень фондоозброєності 252,8 тис. грн.), показник товарної продукції на 5,6 тис. грн. нижчий за показник у попередній групі. Показник одержаного валового прибутку на одного засудженого, як найбільш універсальний показник економічної ефективності господарювання, у IV групі також нижчий за рівень III групи (на 2,2 тис., або у 1,5 раза). Це наводить на висновок про зниження ролі матеріальних ресурсів у господарському процесі.

Цікавою є тенденція, згідно з якою зі збільшенням кількості матеріальних ресурсів знижується середньомісячна кількість працюючих засуджених, що свідчить про часткову заміну ручної праці механічною.

Найбільш важливим показником ефективності з погляду використання всього ресурсного потенціалу (включаючи матеріально-технічний, трудовий та фінансовий), є показник його віддачі. Розрахунки показали, що зі зростанням рівня фондозабезпеченості зростає рівень віддачі ресурсного по-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Залежність рівня фондоозброєності державних підприємств виробничого комплексу та рівня ефективності використання їх ресурсного потенціалу

Показники	Групи підприємств за розміром матеріально-технічного потенціалу на одного засудженого, тис. грн.			
	I. До 10,0	II. 10,1-50,0	III. 50,1-120,0	IV. Понад 120,0
Кількість підприємств у групі	12	59	29	25
Частка, %	9,6	47,2	23,2	20
У середньому по групі:				
Вартість матеріально-технічного потенціалу на одного засудженого, тис. грн.	7,5	26,4	76,9	252,8
З розрахунку на одного засудженого припадає, тис. грн.:				
валового прибутку	0,8	3,8	6,4	4,2
товарної продукції (по фактичній повній собівартості)	8,9	23,4	41,8	40,9
товарної продукції (в діючих оптових цінах)	10,1	25,0	45,8	40,2
Середньомісячна кількість засуджених, осіб	408	196	107	59
Віддача ресурсного потенціалу за товарною продукцією, тис. грн.	0,62	0,65	0,75	0,72

Джерело: побудовано автором на підставі зведеної річної звітності державних підприємств УВП Державної кримінально-виконавчої служби України.

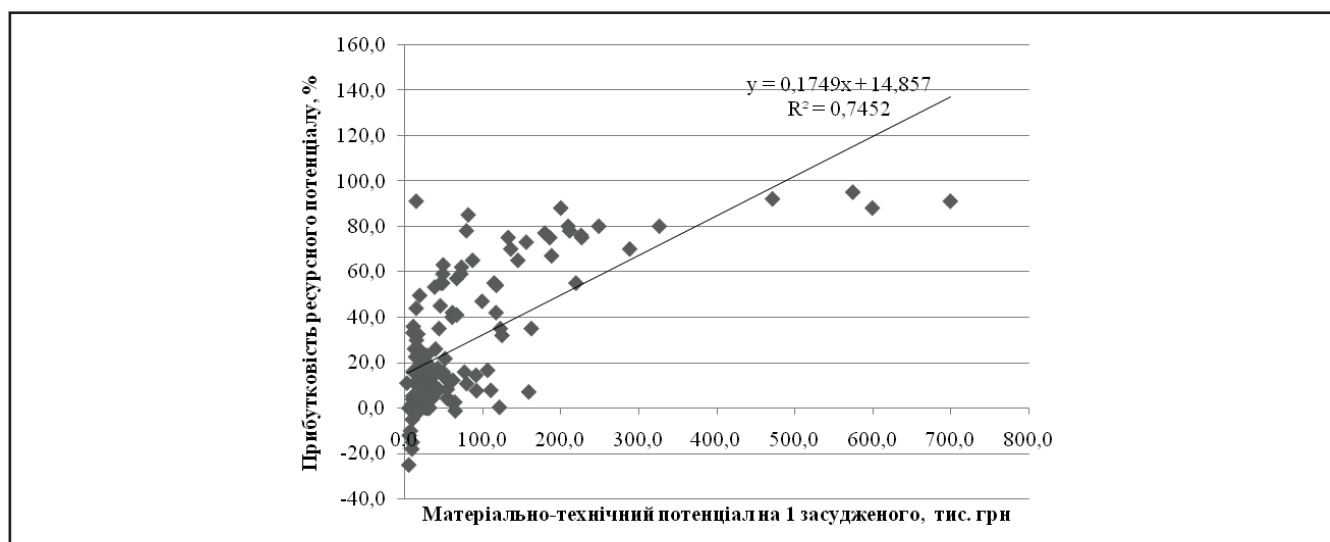

Рисунок 1. Вплив фондоозброєності праці на прибутковість ресурсного потенціалу виробничого комплексу ДКВС України у 2013 році

Джерело: побудовано автором на підставі зведеної річної звітності державних підприємств УВП Державної кримінально-виконавчої служби України.

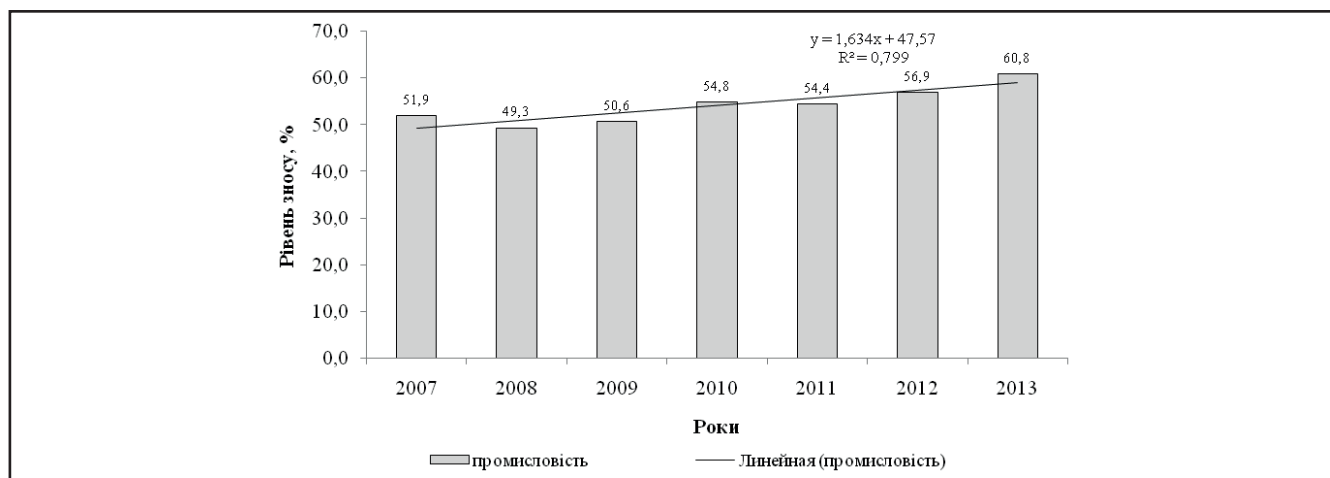

Рисунок 2. Динаміка показника рівня зносу основних засобів державних підприємств виробничого комплексу ДКВС України у 2007–2013 роках (станом на кінець року), %

Джерело: побудовано автором на підставі зведеної річної звітності державних підприємств УВП Державної кримінально-виконавчої служби України.

Рисунок 3. Рівень зносу окремих елементів основних засобів державних підприємств УВП Харківської області у 2013 році (станом на кінець року), %

Джерело: побудовано автором на підставі зведеної річної звітності державних підприємств УВП Харківської області.

тенціалу за товарною продукцією (рис. 1). Причому між цими двома показниками існує тісний зв'язок ($R = 0,7452$).

Важливим фактором, який стримує роль матеріальних ресурсів у відтворювальному процесі, передусім основних засобів, є значний рівень їх фізичного та морального зносу, що пов'язано з низькою інвестиційною привабливістю виробничого комплексу Державної кримінально-виконавчої служби України. Так, у 2007–2013 роках рівень зносу основних засобів зростав у середньому на 1,6% щороку, досягнувши показника 60,8% у 2013 році (рис. 2).

Причому найвищий рівень зносу зафіксовано саме по елементах активної частини основних засобів. Для прикладу: в державних підприємствах УВП Харківської області у 2013 році найвищий рівень зносу виявлено по транспортних засобах (64,1%) і машинах та обладнанню (63,5%) (рис. 3). Ці негативні тенденції не дозволяють на повну потужність використовувати наявний матеріально-технічний потенціал і перешкоджають нарощуванню виробництва продукції.

Висновки

У результаті проведеного дослідження виявлено закономірність, згідно з якою показники економічної ефективності господарювання (вартість товарної продукції та валового прибутку на одного засудженого) та використання ресурсів (віддача ресурсного потенціалу) зростають зі збільшенням рівня фондоозброєності праці засуджених, які задіяні суспільно-корисною працею на державних підприємствах УВП Державної кримінально-виконавчої служби в Україні.

Проте дослідженням також встановлено, що роль основних засобів у виробничому процесі знижується за рахунок значного рівня їх фізичного та морального зносу, передусім у галузі промисловості. Ці тенденції обумовлюють пошук шляхів оновлення матеріально-технічної бази державних підприємств установ виконання покарань, пошук шляхів інвестиційної активності у галузях виробничого комплексу ДКВС України, що дозволить максимально забезпечити засуджених суспільно-корисною працею в сфері матеріально-

го виробництва та підвищити економічну ефективність його функціонування.

Перспективним напрямом досліджень є визначення впливу на ефективність господарювання всіх елементів ресурсного потенціалу з погляду синергетичного ефекту їх збалансованого використання.

Список використаних джерел

1. Андрійчук В.Г. Обґрунтування показників загального ефекту для оцінки використання виробничого потенціалу / В.Г. Андрійчук // Економіка сільського господарства. – 1984. – №6. – С. 43–50.
2. Андрійчук В.Г. Эффективность использования производственного потенциала в сельском хозяйстве / В.Г. Андрійчук. – М.: Экономика, 1989. – 189 с.
3. Аничин В.Л. Измерение производственных возможностей сельскохозяйственных предприятий / В.Л. Аничин. – Х., 1995. – 113 с.
4. Балацкий О.Ф. Экономический потенциал административных производственных систем: монография; под. общей ред. О.Ф. Балацкого – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2006. – 973 с.
5. Вишневська О.М. Ресурсний потенціал аграрного сектора економіки України: соціально-економічні та екологічні аспекти: [моногр.] / О.М. Вишневська. – Миколаїв, 2011. – 487 с.
6. Дем'яненко М.Я. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств України: теорія і практика: моногр. / М.Я. Дем'яненко, О.І. Зуєва. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2010. – 190 с.
7. Лукинов И.И. Аграрный потенциал: исчисление и использование / И.И. Лукинов // Вопросы экономики. – 1988. – №1. – С. 10–18.
8. Россиха В.В. Формування і розвиток виробничого потенціалу аграрних підприємств: моногр. / В.В. Россиха. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. – 444 с.
9. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие / Г.В. Савицкая. – 7-е изд., испр. – Мн.: Новое знание, 2002. – 704 с.
10. Сатир Л.М. Організаційно-економічне забезпечення відтворення матеріально-технічних ресурсів сільськогосподарських підприємств: моногр. / Л.М. Сатир. – Біла Церква: БНАУ, 2012. – 336 с.

11. Транченко Л.В. Роль основних засобів в забезпеченні ефективності аграрного виробництва [Електрон. ресурс] / Л.В. Транченко // Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.2/316.pdf>.

12. Ульянченко О.В. Ресурсний потенціал аграрного сектора економіки України: управлінський аспект / О.В. Ульянченко. – Суми: Довкілля, 2010. – 383 с.

13. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.

14. Шиян В.Й. Интегральные показатели эффективности использования ресурсного потенциала сельскохозяйственных предприятий / В.Й. Шиян, А.В. Олейник. – Х., 1989. – 40 с.

УДК 658.1:336.012.23

Ю.О. УРСОЛОВА,
студентка 5-го курсу, Київський національний університет культури і мистецтв,
О.В. ТИМОШЕНКО,
к.е.н., доцент, Київський національний університет культури і мистецтв

Управління фінансовою стійкістю підприємств у нестабільних ринкових умовах

У статті досліджено поняття «фінансова стійкість» підприємства, виділені ознаки типів фінансової стійкості та на їхній основі виділені основні стратегії розвитку підприємства. Удосконалено концептуальні основи управління чинниками забезпечення ФС, охарактеризовано основні фактор–ризики впливу на ФС, обґрунтовано критерії ефективності управління та оцінювання, що дозволить забезпечувати і підтримувати стійкість фінансового стану в ринкових умовах.

Ключові слова: фінансова стійкість, ознаки, типи фінансової стійкості, фактор–ризики забезпечення ФС, алгоритм управління фінансовою стійкістю підприємства.

Ю.А. УРСОЛОВА,
студентка 5 курса, Киевский национальный университет культуры и искусств,
О.В. ТИМОШЕНКО,
к.э.н., доцент, Киевский национальный университет культуры и искусств

Управление финансовой устойчивостью предприятий в нестабильных рыночных условиях

В статье исследовано понятие «финансовая устойчивость» предприятия, выделены признаки типов финансовой устойчивости и на их основе разработаны основные стратегии развития предприятия. Усовершенствованы концептуальные основы управления факторами обеспечения финансовой устойчивости, охарактеризованы основные фактор–риски воздействия на финансовую устойчивость, обоснованы критерии эффективности управления и оценки, что позволит обеспечивать и поддерживать устойчивость финансового состояния в рыночных условиях.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, признаки, типы финансовой устойчивости, фактор–риски обеспечения финансовой устойчивости, алгоритм управления финансовой устойчивостью предприятия.

Y. URSOLOVA,
student of the 5th course Kiev National University of Culture and Arts,
O. TYMOSHENKO,
candidate of economic sciences, associate professor Kiev National University of Culture and Arts

The guarantee of the business financial stability in the unstable market

The article analyzed an idea of the business «financial stability» are singled out and the main strategies of the business development are devised on their basis. The conceptual basis of the administration of the F.S. guarantee factors are improves and the main factors of the impact risk on the F.S. are characterized in the one. The criterias of the management efficiency and estimation are grounded in this article, which allow to secure and support a firmness of financial condition in the market.

Keywords: a financial stability, signatures, types of the financial stability, factors of the impact risk on the F.S., a control algorithm of the business F.S.

Постановка проблеми. Ведення господарської діяльності в сучасних умовах супроводжується потребою подолання та недопущення негативного впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Адаптація та пристосування виробничо–господарської діяльності підприємства до нестабільного зовнішнього середовища, основу якої складає фінансово–економічна діяльність, можлива при компетентному прийнятті рішень щодо ефективного розміщення та управління фінансовими ресурсами. Рівень фінансової стійкості та його модифікація в різних умовах є прерогативою оцінки фінансової

стабільності підприємства, яке в свою чергу формує підґрунтя ефективного розвитку національної економіки країни.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питання планування, аналізу показників фінансової стійкості та забезпечення господарської діяльності підприємств висвітлюється у роботах вітчизняних та закордонних фахівців, серед яких варто виділити таких як У. Бівер, М.Д. Білик, І.О. Бланк, Дж. Блісс, А.В. Грачов, М. Голдер, Т.В. Іванова, О.С. Кравченко, А.М. Поддєрьогін, І. Приймак, Г.К. Рогов, П. Санто, О.М. Тищенко, І.Д. Ференц, А.Д. Шеремет, Н.В. Шкряда та ін.